

INVESTMENT

**Treaty Between the
UNITED STATES OF AMERICA
and ESTONIA**

Signed at Washington April 19, 1994

with

Annex

NOTE BY THE DEPARTMENT OF STATE

Pursuant to Public Law 89—497, approved July 8, 1966
(80 Stat. 271; 1 U.S.C. 113)—

“ . . .the Treaties and Other International Acts Series issued under the authority of the Secretary of State shall be competent evidence . . . of the treaties, international agreements other than treaties, and proclamations by the President of such treaties and international agreements other than treaties, as the case may be, therein contained, in all the courts of law and equity and of maritime jurisdiction, and in all the tribunals and public offices of the United States, and of the several States, without any further proof or authentication thereof.”

ESTONIA

Investment

Treaty signed at Washington April 19, 1994;
Transmitted by the President of the United States of America
to the Senate September 27, 1994 (Treaty Doc. 103-38,
103d Congress, 2d Session);
Reported favorably by the Senate Committee on Foreign Relations
March 27, 1996 (Senate Executive Report No. 104-14,
104th Congress, 2d Session);
Advice and consent to ratification by the Senate
June 27, 1996;
Ratified by the President September 12, 1996;
Exchange of instruments of ratification at Tallinn
January 17, 1997;
Entered into force February 16, 1997.
With annex.

TREATY BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA
AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ESTONIA
FOR THE ENCOURAGEMENT AND RECIPROCAL
PROTECTION OF INVESTMENT

The Government of the United States of America and the Government of the Republic of Estonia (hereinafter the "Parties");

Desiring to promote greater economic cooperation between them, with respect to investment by nationals and companies of one Party in the territory of the other Party;

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of private capital and the economic development of the Parties;

Agreeing that fair and equitable treatment of investment is desirable in order to maintain a stable framework for investment and maximum effective utilization of economic resources;

Recognizing that the development of economic and business ties can contribute to the well-being of workers in both Parties and promote respect for internationally recognized worker rights;

Noting the bilateral Most-Favored-Nation Agreement of March 2, 1925 and the bilateral Treaty of Friendship, Commerce and Consular Relations of December 23, 1925 between the Parties;

In furtherance of Article Three of the Bilateral Agreement Concerning the Development of Trade and Investment Relations of September 17, 1992 between the Parties, and

Having resolved to conclude a Treaty concerning the encouragement and reciprocal protection of investment;

Have agreed as follows:

ARTICLE I

1. For the purposes of this Treaty,

(a) "investment" means every kind of investment in the territory of one Party owned or controlled directly or indirectly by nationals or companies of the other Party, such as equity, debt, and service and investment contracts; and includes:

(i) tangible and intangible property, including rights, such as mortgages, liens and pledges;

(ii) a company or shares of stock or other interests in a company or interests in the assets thereof;

(iii) a claim to money or a claim to performance having economic value, and associated with an investment;

(iv) intellectual property which includes, inter alia, rights relating to:

literary and artistic works, including sound recordings;

inventions in all fields of human endeavor;

industrial designs;

semiconductor mask works;

trade secrets, know-how, and confidential business information; and

trademarks, service marks, and trade names; and

(v) any right conferred by law or contract, and any licenses and permits pursuant to law;

(b) "company" of a Party means any kind of corporation, company, association, partnership, or other organization, legally constituted under the laws and regulations of a Party or a political subdivision thereof whether or not organized for pecuniary gain, or privately or governmentally owned or controlled;

(c) "national" of a Party means a natural person who is a national of a Party under its applicable law;

(d) "return" means an amount derived from or associated with an investment, including profit; dividend; interest; capital gain; royalty payment; management, technical assistance or other fee; or returns in kind;

(e) "associated activities" include the organization, control, operation, maintenance and disposition of companies, branches, agencies, offices, factories or other facilities for the conduct of business; the making, performance and enforcement of contracts; the acquisition, use, protection and disposition of property of all kinds including intellectual property rights; the purchase, issuance, and sale of equity shares and other securities; and the purchase of foreign exchange for imports;

(f) "state enterprise" means an enterprise owned, or controlled through ownership interests, by a Party;

(g) "delegation" includes a legislative grant, and a government order, directive or other act transferring to a state enterprise or monopoly, or authorizing the exercise by a state enterprise or monopoly of, governmental authority.

2. Each Party reserves the right to deny to any company the advantages of this Treaty if nationals of any third country control such company and, in the case of a company of the other Party, that company has no substantial business activities in the territory of the other Party or is controlled by nationals of a third country with which the denying Party does not maintain normal economic relations.

3. Any alteration of the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their character as investment.

ARTICLE II

1. Each Party shall permit and treat investment, and activities associated therewith, on a basis no less favorable than that accorded in like situations to investment or associated activities of its own nationals or companies, or of nationals or companies of any third country, whichever is the most favorable, subject to the right of each Party to make or maintain exceptions falling within one of the sectors or matters listed in the Annex to this Treaty. Each Party agrees

to notify the other Party on its request of all such laws and regulations concerning the sectors or matters listed in the Annex. Moreover, each Party agrees to limit such exceptions to a minimum. Any future exception by either Party shall not apply to investment existing in that sector or matter at the time the exception becomes effective. The treatment accorded pursuant to any exceptions shall, unless specified otherwise in the Annex, be not less favorable than that accorded in like situations to investments and associated activities of nationals or companies of any third country.

2. (a) Nothing in this Treaty shall be construed to prevent a Party from maintaining or establishing a state enterprise.

(b) Each Party shall ensure that any state enterprise that it maintains or establishes acts in a manner that is not inconsistent with the Party's obligations under this Treaty wherever such enterprise exercises any regulatory, administrative or other governmental authority that the Party has delegated to it, such as the power to expropriate, grant licenses, approve commercial transactions, or impose quotas, fees or other charges.

(c) Each Party shall ensure that any state enterprise that it maintains or establishes accords the better of national or most-favored-nation treatment in the sale of its goods or services in the Party's territory.

3. (a) Investment shall at all times be accorded fair and equitable treatment, shall enjoy full protection and security and shall in no case be accorded treatment less than that required by international law.

(b) Neither Party shall in any way impair by arbitrary or discriminatory measures the management, operation, maintenance, use, enjoyment, acquisition, expansion, or disposal of investments. For purposes of dispute resolution under Articles VI and VII, a measure may be arbitrary or discriminatory notwithstanding the fact that a party has had or has exercised the opportunity to review such measure in the courts or administrative tribunals of a Party.

(c) Each Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments.

4. Subject to the laws relating to the entry and sojourn of aliens, nationals of either Party shall be permitted to enter and to remain in the territory of the other Party for the purpose of establishing, developing, administering or advising on the operation of an investment to which they, or a company of the first Party that employs them, have committed or are in the process of committing a substantial amount of capital or other resources.

5. Companies which are legally constituted under the applicable laws or regulations of one Party, and which are investments, shall be permitted to engage top managerial personnel of their choice, regardless of nationality.

6. Neither Party shall impose performance requirements as a condition of establishment, expansion or maintenance of investments, which require or enforce commitments to export goods produced, or which specify that goods or services must be purchased locally, or which impose any other similar requirements.

7. Each Party shall provide effective means of asserting claims and enforcing rights with respect to investment, investment agreements, and investment authorizations.

8. Each Party shall make public all laws, regulations, administrative practices and procedures, and adjudicatory decisions that pertain to or affect investments.

9. The treatment accorded by the United States of America to investments and associated activities of nationals and companies of the Republic of Estonia under the provisions of this Article shall in any state, territory or possession of the United States of America be no less favorable than the treatment accorded therein to investments and associated activities of nationals of the United States of America resident in, and companies legally constituted under the laws and regulations of other states, territories or possessions of the United States of America.

10. The most-favored-nation provisions of this Treaty shall not apply to advantages accorded by either Party to nationals or companies of any third country by virtue of:

(a) that Party's binding obligations that derive from full membership in a free trade area or customs union; or

(b) that Party's binding obligations under any multilateral international agreement under the framework of the General Agreement on Tariffs and Trade that enters into force subsequent to the signature of this Treaty.

11. The Parties acknowledge and agree that "associated activities" include without limitation, such activities as:

(a) the granting of franchises or rights under licenses;

(b) access to registrations, licenses, permits and other approvals (which shall in any event be issued expeditiously);

(c) access to financial institutions and credit markets, including borrowing of funds;

(d) access to their funds held in financial institutions;

(e) the importation and installation of equipment necessary for the normal conduct of business affairs, including but not limited to, office equipment and automobiles, and the export of any equipment and automobiles so imported;

(f) the dissemination of commercial information;

(g) the conduct of market studies;

(h) the appointment of commercial representatives, including agents, consultants and distributors and their participation in trade fairs and promotion events;

(i) the marketing of goods and services, including through internal distribution and marketing systems, as well as by advertising and direct contact with individuals and companies;

(j) access to public utilities, public services and commercial rental space at nondiscriminatory prices, if the prices are set or controlled by the government; and

(k) access to raw materials, inputs and services of all types at nondiscriminatory prices, if the prices are set or controlled by the government.

ARTICLE III

1. Investments shall not be expropriated or nationalized either directly or indirectly through measures tantamount to expropriation or nationalization ("expropriation") except: for a public purpose; in a nondiscriminatory manner; upon payment of prompt, adequate and effective compensation; and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article II(3). Compensation shall be equivalent to the fair market value of the expropriated investment immediately before the expropriatory action was taken or became known, whichever is earlier; be calculated in a freely usable currency on the basis of the prevailing market rate of exchange at that time; be paid without delay; include interest at a commercially reasonable rate from the date of expropriation; be fully realizable; and be freely transferable.

2. A national or company of either Party that asserts that all or part of its investment has been expropriated shall have a right to prompt review by the appropriate judicial or administrative authorities of the other Party to determine whether any such expropriation has occurred and, if so, whether such expropriation, and any associated compensation, conforms to the principles of international law.

3. Nationals or companies of either Party whose investments suffer losses in the territory of the other Party owing to war or other armed conflict, revolution, state of national emergency, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded treatment by such other Party no less favorable than that accorded to its own nationals or companies or to nationals or companies of any third country, whichever is the most favorable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.

ARTICLE IV

1. Each Party shall permit all transfers related to an investment to be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers include: (a) returns; (b) compensation pursuant to Article III; (c) payments arising out of an investment dispute; (d) payments made under a contract, including amortization of principal and accrued interest payments made pursuant to a loan agreement; (e) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment; and (f) additional contributions to capital for the maintenance or development of an investment.

2. Transfers shall be made in a freely usable currency at the prevailing market rate of exchange on the date of transfer with respect to spot transactions in the currency to be transferred.

3. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, either Party may maintain laws and regulations (a) requiring reports of currency transfer; and (b) imposing income taxes by such means as a withholding tax applicable to dividends or other transfers. Furthermore, either Party may protect the rights of creditors, or ensure the satisfaction of judgments in adjudicatory proceedings, through the equitable, nondiscriminatory and good faith application of its law.

ARTICLE V

The Parties agree to consult promptly, on the request of either, to resolve any disputes in connection with the Treaty, or to discuss any matter relating to the interpretation or application of the Treaty.

ARTICLE VI

1. For purposes of this Article, an investment dispute is a dispute between a Party and a national or company of the other Party arising out of or relating to: (a) an investment agreement between that Party and such national or company; (b) an investment authorization granted by that Party's foreign investment authority to such national or company; or (c) an alleged breach of any right conferred or created by this Treaty with respect to an investment.

2. In the event of an investment dispute, the parties to the dispute should initially seek a resolution through consultation and negotiation. If the dispute cannot be settled amicably, the national or company concerned may choose to submit the dispute for resolution:

(a) to the courts or administrative tribunals of the Party that is a party to the dispute; or

(b) in accordance with any applicable, previously agreed dispute-settlement procedures; or

(c) in accordance with the terms of paragraph 3.

3. (a) Provided that the national or company concerned has not submitted the dispute for resolution under paragraph 2 (a) or (b) and that six months have elapsed from the date on which the dispute arose, the national or company concerned may choose to consent in writing to the submission of the dispute for settlement by binding arbitration:

(i) to the International Centre for the Settlement of Investment Disputes ("Centre") established by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States, done at Washington, March 18, 1965 ("ICSID convention"), provided that the Party is a party to such Convention; or

(ii) to the Additional Facility of the Centre, if the Centre is not available; or

(iii) in accordance with the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL); or

(iv) to any other arbitration institution, or in accordance with any other arbitration rules, as may be mutually agreed between the parties to the dispute.

(b) Once the national or company concerned has so consented, either party to the dispute may initiate arbitration in accordance with the choice so specified in the consent.

4. Each Party hereby consents to the submission of any investment dispute for settlement by binding arbitration in accordance with the choice specified in the written consent of the national or company under paragraph 3. Such consent, together with the written consent of the national or company when given under paragraph 3 shall satisfy the requirement for:

(a) written consent of the parties to the dispute for purposes of Chapter II of the ICSID Convention (jurisdiction of the Centre) and for purposes of the Additional Facility Rules; and

(b) an "agreement in writing" for purposes of Article II of the United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, done at New York, June 10, 1958 ("New York Convention").

5. Any arbitration under paragraph 3(a)(ii), (iii) or (iv) of this Article shall be held in a state that is a party to the New York Convention.

6. Any arbitral award rendered pursuant to this Article shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Party undertakes to carry out without delay the provisions of any such award and to provide in its territory for its enforcement.

7. In any proceeding involving an investment dispute, a Party shall not assert, as a defense, counterclaim, right of set-off or otherwise, that the national or company concerned has received or will receive, pursuant to an insurance or guarantee contract, indemnification or other compensation for all or part of its alleged damages.

8. For purposes of an arbitration held under paragraph 3 of this Article, any company legally constituted under the applicable laws and regulations of a Party or a political subdivision thereof but that, immediately before the occurrence of the event or events giving rise to the dispute, was an investment of nationals or companies of the other Party, shall be treated as a national or company of such other Party in accordance with Article 25(2)(b) of the ICSID Convention.

ARTICLE VII

1. Any dispute between the Parties concerning the interpretation or application of the Treaty which is not resolved through consultations or other diplomatic channels, shall be submitted, upon the request of either Party, to an arbitral tribunal for binding decision in accordance with the applicable rules of international law. In the absence of an agreement by the Parties to the contrary, the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL), except to the extent modified by the Parties or by the arbitrators, shall govern.

2. Within two months of receipt of a request, each Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third state. The UNCITRAL Rules for appointing members of three member panels shall apply mutatis mutandis to the appointment of the arbitral panel except that the appointing authority referenced in those rules shall be the Secretary General of the Centre.

3. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within six months of the date of selection of the third arbitrator, and the tribunal shall render its decisions within two months of the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later.

4. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceedings shall be paid for equally by the Parties. The Tribunal may, however, at its discretion, direct that a higher proportion of the costs be paid by one of the Parties.

ARTICLE VIII

This Treaty shall not derogate from:

(a) laws and regulations, administrative practices or procedures, or administrative or adjudicatory decisions of either Party;

(b) international legal obligations; or

(c) obligations assumed by either Party, including those contained in an investment agreement or an investment authorization,

that entitle investments or associated activities to treatment more favorable than that accorded by this Treaty in like situations.

ARTICLE IX

1. This Treaty shall not preclude the application by either Party of measures necessary for the maintenance of public order, the fulfillment of its obligations with respect to the maintenance or restoration of international peace or security, or the protection of its own essential security interests.

2. This Treaty shall not preclude either Party from prescribing special formalities in connection with the establishment of investments, but such formalities shall not impair the substance of any of the rights set forth in this Treaty.

ARTICLE X

1. With respect to its tax policies, each Party should strive to accord fairness and equity in the treatment of investment of nationals and companies of the other Party.

2. Nevertheless, the provisions of this Treaty, and in particular Articles VI and VII, shall apply to matters of taxation only with respect to the following:

(a) expropriation, pursuant to Article III;

(b) transfers, pursuant to Article IV; or

(c) the observance and enforcement of terms of an investment agreement or authorization as referred to in Article VI (1) (a) or (b),

to the extent they are not subject to the dispute settlement provisions of a Convention for the avoidance of double taxation between the two Parties, or have been raised under such settlement provisions and are not resolved within a reasonable period of time.

ARTICLE XI

This Treaty shall apply to the political subdivisions of the Parties.

ARTICLE XII

1. This Treaty shall enter into force thirty days after the date of exchange of instruments of ratification. It shall remain in force for a period of ten years and shall continue in force unless terminated in accordance with paragraph 2 of this Article. It shall apply to investments existing at the time of entry into force as well as to investments made or acquired thereafter.

2. Either Party may, by giving one year's written notice to the other Party, terminate this Treaty at the end of the initial ten year period or at any time thereafter.

3. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Treaty and to which this Treaty otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Treaty shall thereafter continue to be effective for a further period of ten years from such date of termination.

4. The Annex shall form an integral part of the Treaty.

IN WITNESS WHEREOF, the respective plenipotentiaries have signed this Treaty.

DONE in duplicate at Washington on this nineteenth day of April, 1994, in the English and Estonian languages, both texts being equally authentic.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
UNITED STATES OF AMERICA:

FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF ESTONIA:

ANNEX

1. The Government of the United States of America reserves the right to make or maintain limited exceptions to national treatment, as provided in Article II, paragraph 1, in the sectors or matters it has indicated below:

air transportation; ocean and coastal shipping; banking, securities, insurance, and other financial services; government grants; government insurance and loan programs; energy and power production; customhouse brokers; ownership of real property; ownership and operation of broadcast or common carrier radio and television stations; ownership of shares in the Communications Satellite Corporation; the provision of common carrier telephone and telegraph services; the provision of submarine cable services; use of land and natural resources; mining on the public domain; and maritime services and maritime-related services.

2. The Government of the United States of America reserves the right to make or maintain limited exceptions to most-favored nation-treatment, as provided in Article II, paragraph 1, in the sectors or matters it has indicated below:

ownership of real property; mining on the public domain; maritime services and maritime-related services; and primary dealership in United States Government securities.

3. The Government of the Republic of Estonia reserves the right to make or maintain limited exceptions to national treatment, as provided in Article II, paragraph 1, in the sectors or matters it has indicated below:

banking, including loan and saving institutions; government grants; government insurance and loan programs; ownership of real property; use of land and natural resources; and initial acquisition from the Republic of Estonia and its municipalities of state and municipal property in the course of denationalization and privatization.

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE VALITSUSE

JA

EESTI VABARIIGI VALITSUSE

VAHELINE

INVESTEERINGUTE SOODUSTAMISE JA VASTASTIKUSE KAITSE

LEPING

Ameerika Ühendriikide Valitsus ja Eesti Vabariigi Valitsus (edaspidi "lepingupoole");

Soovides edendada laialdasemat omavahelist, ühe lepingupoole kodanike ja kompaniide investeeringute alast, majanduslikku koostööd teise lepingupoole territooriumil;

Tunnistades, et leping sellistele investeeringutele antava käsitluse kohta stimuleerib erakapitali vooge ja lepingupoole majanduslikku arengut;

Nõustudes, et investeeringute õiglane ja võrdväärne käsitlus on soovitav säilitamiseks investeeringutele stabiilset keskkonda ja majandusressursside võimalikult efektiivseks kasutamiseks;

Tunnistades, et majandus- ja ärisidemete arendamine võib kaasa aidata mõlema lepingupoole töötajate heaolule ja soodustada töötajate rahvusvaheliselt tunnustatud õiguste austamist;

Märkides ära lepingupoole vahelisi kahepoolset Enamsoodustusrežiimi Lepingut 2. märtsist 1925 ja kahepoolset Sõpruse, Kaubanduse ja Konsulaarsuhete Lepingut 23. detsembrist 1925;

Lähtudes nende 17. septembri 1992. aasta kahepoolse Kaubanduse ja Investeeringute Alaste Suhete Lepingu artiklist 3; ning

Olles otsustanud sõlmida lepingu, mis käsitleb investeeringute soodustamist ja vastastikust kaitset;

On kokku leppinud alljärgnevas:

ARTIKKEL I

1. Käesolevas lepingus,

(a) "investeering" tähendab igasugust investeeringut ühe lepingupoole territooriumil, mida otseselt või kaudselt omavad või kontrollivad teise lepingupoole kodanikud või kompaniid, nagu näiteks omakapital, võlg ja teenindus- ning investeeringukontraktid; ja hõlmab:

(i) materiaalist ja immateriaalist vara, sealhulgas õigusi, nagu näiteks hüpoteegi-, pandi-, tagatisõigusi;

(ii) kompaniid või kompanii aktsiaid või muid osalusvorme kompaniis või selle varas;

(iii) nõudeõigust rahale või nõudeõigust majanduslikku väärtust omavale tegevusele, mis on seotud investeeringuga;

(iv) intellektuaalset omandit, mis hõlmab inter alia õigusi, mis puudutavad:

kirjandus- ja kunstiteoseid, sealhulgas helisalvestisi;

leiutisi kõigis inimtegevuse valdkondades;

tööstusdisainlahendusi;

pooljuhtskeeme;

kaubandussaladusi, oskusteavet ja konfidentsiaalset äri-informatsiooni; ja

kaubamärke, teenindusmärke ning kaubanimesid; ja

(v) kõiki seaduse või kontrakti teel antud õigusi ning kõiki seadusest tulenevaid litsentse ja lubasid;

(b) lepingupoole "kompanii" tähendab igasugust korporatsiooni, kompaniid, assotsiatsiooni, osahingut või muud organisatsiooni, mis on seaduslikult moodustatud ühe lepingupoole või tema administratiivse allüksuse seaduste ja määruste alusel, olgu see siis organiseeritud rahalise kasumi saamise eesmärkidel, era- või valitsuse omanduses või kontrolli all või mitte;

(c) lepingupoole "kodanik" tähendab füüsilist isikut, kes on lepingupoole kehtiva seadusandluse järgi selle kodanik;

(d) "tulu" tähendab summat, mis tuleneb investeringust või on sellega seotud, kaasa arvatud kasum; dividendid; intressid; kapitali juurdekasv; litsentsilõiv; juhtimise, tehnilise abi või mõni muu tasu; või tulud natuuras;

(e) "seotud tegevused" hõlmavad kompaniide, nende harude, agentuuride, kontorite, vabrikute või muude rajatiste organiseerimist, kontrolli, töötamist, hooldust ja korraldust äritegevuseks; kontraktide koostamist, toimet ja rakendamist; igasuguse vara, sealhulgas ka intellektuaalse omandi õiguste omandamist, kasutamist, kaitset ja korraldust; aktsiaosakute ja muude väärtpaperite ostu, väljalaset ja müüki; ja välisvaluuta ostu impordiks;

(f) "riigiettevõtte" tähendab ettevõtet, mida lepingupool omab või kontrollib osaluse läbi omandis;

(g) "delegeerimine" hõlmab seadusandlikku kontsessiooni ja valitsuse korraldust, direktiivi või muud akti, mis annab riigiettevõttele või -monopolile, või mis volitab riigiettevõtet või -monopoli kasutama, valitsusasutuse volitusi.

2. Kummalgi lepingupoolel on õigus keelduda andmast mistahes kompaniile käesolevast lepingust tulenevaid soodustusi, kui see kompanii kuulub mõne kolmanda riigi kodanike kontrolli alla, ja kui teise lepingupoole kompanii puhul ei arenda see kompanii mingit olulist äritegevust teise lepingupoole territooriumil või kui ta kuulub sellise kolmanda riigi kodanike kontrolli alla, kellega keelduval lepingupoolel ei ole normaalseid majandussidemeid.

3. Igasugune muutus varade investeerimise või re-investeerimise vormis ei mõjuta nende olemust investeringutena.

ARTIKKEL II

1. Kumbki lepingupool lubab ja kohtleb investeringuid ja nendega seotud tegevusi mitte vähem soodsatel alustel kui sarnases olukorras oma riigi kodanike või kompaniide, või kolmandate riikide kodanike või kompaniide investeringuid või nendega seotud tegevusi, olenevalt sellest, milline neist on soodsaim, arvestades kummagi lepingupoole õigust teha või säilitada erandeid, mis kuuluvad käesoleva lepingu lisas loetletud majandusharude või valdkondade alla. Kumbki lepingupool nõustub informeerima teist lepingupoolt vastavalt viimase palvele kõigist lisas loetletud sektoreid ja valdkondi puudutavatest seadustest ja määrustest. Veelgi enam, kumbki lepingupool nõustub piirama selliseid erandeid miinimumini. Ükski tulevikus kummagi lepingupoole poolt tehtav erand ei kehti investeringute kohta, mis on olemas selles majandusharus või valdkonnas erandi jõustumise hetkel. Käsitlus, mis on antud vastavalt nendele eranditele, ei tohi olla mitte vähem soodne kui sarnases olukorras kolmanda riigi kodanike või kompaniide investeringutele ja seotud tegevustele antud käsitlus, välja arvatud juhul, kui lisas on ette nähtud teisiti.

2. (a) Mitte miski käesolevas lepingus pole ette nähtud piiramaks lepingupoole õigust säilitada või asutada riigiettevõtet.

(b) Kumbki lepingupool kindlustab, et iga riigiettevõtte, mida ta säilitab või asutab, ei tegutse viisil, mis ei vasta lepingupoole kohustustele käesoleva lepingu alusel, ükskõik millal selline ettevõtte kasutab ükskõik milliseid regulatiivseid, administratiivseid või valitsuslikke volitusi, mida lepingupool on talle delegeerinud, nagu näiteks õigus eksproprieerida, anda litsentse, kinnitada kommertsülekandeid või kehtestada kvoote, tasusid või teisi koormisi.

(c) Kumbki lepingupool kindlustab, et iga riigiettevõtte, mida ta säilitab või asutab, rakendab paremat riiklikust või enamsoodustatud käsitlusest kaupade või teenuste müümisel lepingupoole territooriumil.

3. (a) Investeringutele antakse igal ajal õiglane ja võrdväärne käsitlus, neil on õigus täielikule kaitsele ja julgeolekule ning ühelgi juhul ei ole nendele antav käsitlus vähem soodne, kui seda nõuab rahvusvaheline õigus.

(b) Kumbki lepingupool ei kahjusta mingil viisil omavoliliste või diskrimineerivate abinõudega investeringute juhtimist, käitamist, hooldust, kasutamist, omamist, omandamist, laiendamist ega korraldamist. Vaidluste lahendamise eesmärkidel vastavalt artiklitele VI ja VII võib abinõu olla omavoliline või diskrimineeriv, hoolimata sellest, kas lepingupoolel on olnud võimalus või kas ta on rakendanud võimalust lasta see abinõu läbi vaadata ühe lepingupoole kohtute või administratiivkohtute poolt.

(c) Kumbki lepingupool täidab kõiki kohustusi, mis ta on investeringutega seoses endale võtnud.

4. Vastavalt seadustele, mis puudutavad välismaalaste riiki sissesõitu ja seal viibimist, võivad kummagi lepingupoole kodanikud siseneda ja jääda teise lepingupoole territooriumile eesmärgiga rajada, arendada, korraldada neid investeringuid või anda nõu nende töötamise kohta, millesse need kodanikud või neid palganud esimese lepingupoole kompanii on paigutanud või on paigutamas olulisel määral kapitali või muid vahendeid.

5. Kompaniid, mis on seaduslikult asutatud vastavalt ühe lepingupoole kehtivatele seadustele või määrustele ja mis on investeringud, võivad palgata juhtivpersonali omaenda valikul, sõltumata kodakondsusest.

6. Kumbki lepingupool ei esita investeringute rajamisele, laiendamisele või hooldusele tegutsemise tingimusi, mis nõuavad või kehtestavad kohustusi eksportida toodetud kaupu, või mis määravad ära, et kaubad või teenused peavad olema ostetud kohapeal, või mis esitavad muid sellesarnaseid nõudmisi.

7. Kumbki lepingupool teeb kättesaadavaks tõhusad abinõud nõudmiste esitamiseks ja õiguste rakendamiseks investeringute, investeerimislepingute ja investeerimislubade suhtes.

8. Kumbki lepingupool avalikustab kõik seadused, määrused, administratiivpraktika ja -protseduurid ning juriidilised otsused, mis puudutavad või mõjutavad investeringuid.

9. Ameerika Ühendriikide poolt vastavalt käesoleva artikli tingimustele Eesti Vabariigi kodanike ja kompaniide investeringutele ja seotud tegevusele antud käsitus on igas Ameerika Ühendriikide osariigis, territooriumil või valduses mitte vähem soodne, kui käsitus, mis on antud Ameerika Ühendriikide kodanikele, kes alaliselt elavad teistes Ameerika Ühendriikide osariikides, territooriumidel või valdustes, ning teiste

Ameerika Ühendriikide osariikide, territooriumide või valduste seaduste ja määruste alusel seaduslikult asutatud kompaniide investeringutele ja seotud tegevustele.

10. Käesoleva lepingu enamsoodustussätted ei kehti soodustuste kohta, mida kumbki lepingupool annab kolmanda riigi kodanikele ja kompaniidele, lähtudes:

(a) sellel lepingupoolel lasuvatest kohustustest, mis tulenevad vabakaubanduspiirkonna või tolliliidu täieõiguslikuks liikmeks olemisest; või

(b) sellel lepingupoolel lasuvatest kohustustest, mis tulenevad mõnest mitmepoolsest rahvusvahelisest lepingust Üldise Tolli- ja Kaubanduskokkuleppe raames ja mis jõustub peale käesoleva lepingu allakirjutamist.

11. Lepingupooled tunnistavad ja nõustuvad, et "seotud tegevused" hõlmavad piiramatult selliseid tegevusi nagu:

(a) frantsiiside või litsentside alusel õiguste andmist;

(b) juurdepääsu registreerimistele, litsentsidele, lubadele ja muudele kinnitustele (mis antakse kõigil puhkudel välja viivitamatult);

(c) juurdepääsu rahandusinstituutidele ja krediiturgudele, kaasa arvatud fondide laenamist;

(d) juurdepääsu oma fondidele, mida hoitakse rahandusinstituutides;

(e) varustuse, mis on vajalik äritegevuse normaalseks juhtimiseks, importimist ja paigaldamist sealhulgas, kuid mitte ainult, kontorivarustust, autosid ja selliselt imporditud igasuguse varustuse ja autode eksportimist;

(f) ärialase informatsiooni levitamist;

(g) turu-uuringute läbiviimist;

(h) kaubandusesindajate, sealhulgas agentide, konsultantide ja hulgimüüjate nimetamist ning nende osalemist kaubandusmessidel ja edendusüritustel;

(i) kaupade ja teenuste turustamist, sealhulgas ka riigisiseste jaotus- ja turustussüsteemide kaudu aga ka reklaami ja otseste isiklike ja kompaniidevaheliste kontaktide teel;

(j) juurdepääsu kommunaalteenustele, ühiskondlikele teenustele ja äritegevuseks ruumide üürimisele mitte-diskrimineerivate hindadega, kui hinnad on kehtestatud või kontrollitavad valitsuse poolt; ja

(k) juurdepääsu toorainele, igat liiki sisenditele ning teenustele mitte-diskrimineerivate hindadega, kui hinnad on kehtestatud või kontrollitavad valitsuse poolt.

ARTIKKEL III

1. Investeeringuid ei eksproprieerita ega natsionaliseerita otseselt ega kaudselt eksproprieerimise või natsionaliseerimisega ("eksproprieerimine") võrdväärseid abinõusid rakendades, välja arvatud: ühiskondlikel eesmärkidel; mitte-diskrimineerival viisil; viivitamatu, adekvaatse ja efektiivse kompensatsiooni maksmisel; ja kooskõlas vastava seadusandlusega ning artiklis II(3) toodud käsitluse üldpõhimõtetega. Kompensatsioon peab olema võrdväärne eksproprieeritud investeeringute õige turuväärtusega vahetult enne, kui algatati või sai teatavaks eksproprieermisprotsess, olenevalt sellest, kumb neist toimus varem; olema arvestatud vabalt konverteeritavas valuutas sel hetkel kehtiva vahetuskursi alusel; olema makstud viivitamatult; hõlmama intresse majanduslikult mõistliku määra järgi alates eksproprieerimise kuupäevast; olema täielikult realiseeritav; ja vabalt ülekantav.

2. Kummagi lepingupoole kodanikul või kompaniil, kes väidab, et kogu või osa tema investeeringust on eksproprieeritud, on õigus teise lepingupoole vastavate kohtu- või administratiivvõimude poolsele viivitamatule läbivaatusele tegemaks kindlaks, kas on toimunud selline eksproprieerimine ja kui on, siis kas selline eksproprieerimine ja sellega seotud mistahes kompensatsioon vastavad rahvusvahelise õiguse põhimõtetele.

3. Kummagi lepingupoole kodanikele või kompaniidele, kelle investeeringud on kannatanud kahju teise lepingupoole territooriumil sõja või muu relvastatud konflikti, revolutsiooni, riikliku hädaolukorra, vastuhaku, elanikkonna rahutuste või muude sarnaste sündmuste tõttu, antakse sellise teise lepingupoole poolt mitte vähem soodne käsitlus kui tema enda kodanikele või

kompaniidele või mistahes kolmanda riigi kodanikele või kompaniidele, olenevalt sellest, milline käsitus on soodsaim, kõigi abinõude suhtes, mida ta rakendab selliste kahjudega seoses.

ARTIKKEL IV

1. Kumbki lepingupool lubab oma territooriumile ja sealt välja teha investeringutega seotud ülekandeid vabalt ja viivituseeta. Sellised ülekanded hõlmavad:

- (a) tulusid;
- (b) kompensatiooni vastavalt artiklile III;
- (c) makseid, mis tulenevad investeringuga seotud vaidlusest;
- (d) makseid, mis tehakse kontrakti alusel, sealhulgas laenulepingu kohaselt tehtud põhisumma ja lisaintresside maksete amortisatsioon;
- (e) kogu investeringu või selle osa müügist või likvideerimisest saadud tulu; ja
- (f) kapitali juurdemaksed investeringu hooldamiseks või arendamiseks.

2. Ülekanded teostatakse vabalt kasutatavas valuutas ülekande teostamise kuupäeval prevaleeriva turukursi alusel, mis vastab ülekande teostamise valuuta spot-tehingute kursile.

3. Sõltumata lõigete 1 ja 2 sätetest võib kumbki lepingupool säilitada seadused ja määrused, (a) mis nõuavad aruandeid valuutaülekannete kohta; ja (b) mis kehtestavad tulumaksud selliste vahendite abil nagu dividendidelt või muudelt ülekannetelt toimuv tulumaksu kinnipidamine. Veelgi enam, kumbki lepingupool võib kaitsta kreditoride õigusi või kindlustada võlakohustuste hüvitamise kohtuprotsesside kaudu oma seadusandluse õiglase, mitte-diskrimineeriva ja usaldusliku rakendamisega.

ARTIKKEL V

Lepingupoolel nõustuvad viivitamatult konsulteerima, kummagi poole taotlusel, et lahendada lepinguga seonduvaid mistahes vaidlusküsimusi või arutada iga probleemi, mis on seotud lepingu tõlgendamise või rakendamisega.

ARTIKKEL VI

1. Käesoleva artikli tähenduses on investeringut puudutavaks vaidluseks vaidlus ühe lepingupoole ja teise lepingupoole kodaniku või kompanii vahel, mis tekib seoses või mis puudutab:

(a) investeerimislepingut selle lepingupoole ja sellise kodaniku või kompanii vahel;

(b) investeringuluba, mis on antud selle lepingupoole välisinvesteringutega tegeleva ametkonna poolt sellisele kodanikule või kompaniile; või

(c) käesoleva lepinguga seoses investeringule antud või loodud õiguse väidetavat rikkumist.

2. Investeringut puudutava vaidluse puhul peavad vaidluse pooled ennekõike püüdma lahendust leida konsultatsioonide ja läbirääkimiste teel. Juhul kui vaidlust ei ole võimalik lahendada sõbralikult, võib asjaomane kodanik või kompanii valida, kas lahendada vaidlus:

(a) vaidluse pooleks oleva lepingupoole kohtu või administratiivkohtu kaudu; või

(b) vastavalt mõnele rakendatavale, eelnevalt kokku lepitud vaidluste lahendamise korrale; või

(c) vastavalt lõike 3 sätetele.

3. (a) Juhul kui asjaomane kodanik või kompanii ei ole esitanud vaidlust lahendamiseks lõigete 2 (a) või (b) alusel ja kui kuus kuud on möödunud päevast, mil vaidlus tekkis, võib asjaomane kodanik või kompanii valida, esitades kirjaliku nõusoleku, vaidluse kohustusliku arbitraazi korras lahendamiseks esitamisega:

(i) Rahvusvahelisele Investeringuvaidluste Lahendamise Keskusele ("Keskus"), mis on asutatud "Riikide ja teiste riikide kodanike vaheliste investeringuid puudutavate vaidluste lahendamise konventsiooniga", koostatud Washingtonis 18. märtsil 1965.a. ("ICSID konventsioon"), tingimusel, et vastav lepingupool on ühinenud selle konventsiooniga; või

(ii) Keskuse Kõrvalosakonnale, kui Keskus ei ole kättesaadav; või

(iii) vastavalt ÜRO Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjoni (UNCITRAL) arbitraazinõuetele; või

(iv) mõnele muule arbitraaziinstitutsioonile või vastavalt mingitele muudele arbitraazireeglitele, mille suhtes vaidluse pooled võivad omavahel kokku leppida.

(b) Kui asjaomane kodanik või kompanii on nõus, võib kumbki vaidluse osapool algatada arbitraazi vastavalt nõusolekus esitatud valikule.

4. Käesolevaga nõustub kumbki lepingupool igasuguse investeringuid puudutava vaidluse lahendamiseks esitamisega kohustusliku arbitraazi korras vastavalt kodaniku või kompanii lõike 3 alusel kirjalikus nõusolekus esitatud valikule. Selline nõusolek, millega kaasneb lõike 3 alusel tehtud kodaniku või kompanii kirjalik nõusolek, peab järgima nõudeid, mis puudutavad:

(a) vaidluse poolte kirjalikku nõusolekut vastavalt ICSID konventsiooni peatükile II (Keskuse jurisdiktsioon) ja vastavalt Kõrvalosakonna Reeglitele; ja

(b) "kirjalikku lepingut" vastavalt ÜRO "Konventsioonile välisriigi arbitraazikohtu otsuste tunnustamisest ja rakendamisest", koostatud New Yorgis 10. juunil 1958 ("New Yorgi konventsioon") artiklile II.

5. Iga käesoleva artikli lõigule 3(a) (ii), (iii) või (iv) vastav arbitraaziprotseduur viiakse läbi riigis, mis on New Yorgi konventsiooni osapooliks.

6. Iga arbitraazikohtu otsus, mis on tehtud vastavalt käesolevale artiklile, on lõplik ja kohustuslik vaidluse pooltele. Kumbki lepingupool kohustub täitma iga sellise otsuse nõudeid ja kindlustama oma territooriumil selle rakendamise.

7. Üheski investeringut puudutava vaidlusega seotud kohtuprotsessis ei väida lepingupool kaitse, vastuhagi või vastutasu korras või muul viisil, et asjaomane kodanik või kompanii on saanud või saab vastavalt kindlustus- või garantiilepingule kahjutasu või mõnd muud kompensatsiooni kogu või osa oma väidetavate kahjude eest.

8. Käesoleva artikli lõike 3 alusel peetud arbitraazikohtus käsitletakse iga kompaniid, mis on seaduslikult asutatud vastavalt lepingupoole või selle poliitilise allüksuse seadustele ja määrustele ja mis vahetult enne vaidluse tekitanud sündmuste ilmumist oli teise lepingupoole kodanike või kompaniide investering,

selle teise lepingupoole kodaniku või kompaniina kooskõlas ICSID konventsiooni artikliga 25(2)(b).

ARTIKKEL VII

1. Iga lepingu tõlgendamist või rakendamist puudutav lepingupoole vaheline vaidlus, mida ei ole lahendatud konsultatsioonide teel või muid diplomaatilisi kanaleid pidi, esitatakse ükskõik kumma lepingupoole taotlusel arbitraazikohtule siduva otsuse tegemiseks kooskõlas rahvusvahelise õiguse kehtivate nõuetega. Kui vaidluse osapoolte vahel puudub teistsugune kokkulepe, rakendatakse ÜRO Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjoni (UNCITRAL) arbitraazinõuded, välja arvatud selles osas, mis on lepingupoole või vahekohtunike poolt muudetud.

2. Kahe kuu jooksul peale taotluse laekumist nimetab kumbki lepingupool vahekohtuniku. Kaks vahekohtunikku valivad kolmanda vahekohtuniku eesistujaks, kelleks on kolmanda riigi kodanik. UNCITRAL'i reeglid kolmeliikmelise kogu liikmete nimetamise kohta kehtivad mutatis mutandis arbitraazikoogu nimetamise kohta, välja arvatud juhul, kui neis nõuetes viidatud nimetaja volitusi omab Keskuse peasekretär.

3. Kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse kõik nõusolekud ja viiakse läbi kõik ülekuulamised kuue kuu jooksul alates kolmanda vahekohtuniku valimise kuupäevast ja kohus teeb oma otsused kahe kuu jooksul alates viimase nõusoleku andmise kuupäevast või ülekuulamiste lõpetamise kuupäevast, olenevalt sellest, kumb toimub viimasena.

4. Eesistuja ja teiste vahekohtunike kulutused ning muud kohtuprotsesside kulud makstakse mõlema lepingupoole poolt võrdselt. Kohus võib, siiski, omal äranägemisel määrata, et suurema osa kuludest maksab üks lepingupooltest.

ARTIKKEL VIII

Käesolev leping ei piira:

(a) kummagi lepingupoole seadusi ega määrusi, administratiivpraktikat ega -protseduure ega administratiiv- või kohtuotsuseid;

(b) rahvusvahelisi juriidilisi kohustusi; ega

(c) kummagi lepingupoole poolt endale võetud kohustusi, sealhulgas neid, mida hõlmavad investeerimisleping või investeerimisluba,

mis annavad investeringutele või nendega seotud tegevustele enam soodustatud käsitluse, kui seda on käesoleva lepinguga muudel sarnastel juhtudel antud käsitus.

ARTIKKEL IX

1. Käesolev leping ei takista kummagi lepingupoole poolt selliste abinõude rakendamist, mis on vajalikud avaliku korra säilitamiseks, lepingupoole kohustuste täitmiseks, mis on seotud rahvusvahelise rahu või julgeoleku säilitamise või taastamisega, või tema enda oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks.

2. Käesolev leping ei takista kummalgi lepingupoolel kehtestada investeringute tegemiseks erinõudeid, kuid need nõuded ei tohi kahjustada ühegi käesoleva lepinguga antud õiguse olemust.

ARTIKKEL X

1. Kumbki lepingupool peab oma maksupoliitikas püüdma anda teise lepingupoole kodanikele ja kompaniidele õiglusele ja võrdsusele põhineva käsitluse.

2. Kuid käesoleva lepingu ja eriti artiklite VI ja VII tingimused puudutavad maksustamist ainult järgneva suhtes:

- (a) eksproprieerimine vastavalt artiklile III;
- (b) ülekanded vastavalt artiklile IV; või
- (c) investeerimislepingu või -loa tingimuste järgimine ja rakendamine, nagu on viidatud artiklis VI (1) (a) või (b),

sellisel määral, kuivõrd nad ei allu kahe lepingupoole vahelise topeltmaksustamise vältimise konventsiooni vaidluste lahendamise sätetele, või kui nad on kerkinud esile selliste vaidluste lahendamise tingimustega seoses ning ei ole lahendatud mõistliku ajavahemiku jooksul.

ARTIKKEL XI

Käesolev leping kehtib lepingupoolte administratiivsete allüksuste kohta.

ARTIKKEL XII

1. Käesolev leping jõustub kolmekümne päeva pärast peale ratifitseerimiskirjade vahetamise kuupäeva. Ta jääb jõusse kümneks aastaks ning on jõus ka edaspidi, kui teda ei ole tühistatud kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2. Ta kehtib investeringute suhtes, mis eksisteerivad lepingu jõustumise ajal, samuti investeringute suhtes, mis on tehtud või mis on omandatud pärast seda.

2. Kumbki lepingupool võib tühistada käesoleva lepingu kümne aasta möödumisel või ükskõik millisel ajal peale seda, edastades teisele lepingupoolele üheaastase etteteatamisajaga kirjaliku teate.

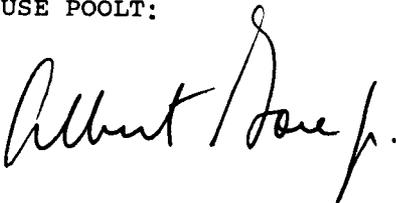
3. Investeringute suhtes, mis on tehtud või omandatud enne käesoleva lepingu tühistamise kuupäeva ja mille kohta käesolev leping muidu kehtib, jäävad peale seda kehtima kõigi teiste käesoleva lepingu artiklite sätteid veel kümneks aastaks alates sellise tühistamise kuupäevast.

4. Lisa moodustab käesoleva lepingu lahutamatu osa.

ÜLALTOODU KINNITUSEKS on vastavad täisvolinikud alla kirjutanud käesolevale lepingule.

KOOSTATUD kahes eksemplaris Washingtonis, 19. aprillikuu päeval, 1994. aastal inglise ja eesti keeles, kusjuures mõlemad tekstid on võrdselt autentsed.

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE
VALITSUSE POOLT:

EESTI VABARIIGI
VALITSUSE POOLT:

LISA

1. Ameerika Ühendriikide Valitsus reserveerib õiguse teha või säilitada piiratud erandeid riikliku käsitle suhtes vastavalt artikli II lõikele 1, allpool toodud majandusharudes ja valdkondades:

õhustransport; ookeani- ja rannalaevandus; pangandus, väärtpaberid, kindlustus ja teised finantsteenused; valitsuse dotatsioonid; valitsuse kindlustus- ja laenuprogrammid; energia ja jõu tootmine; tolliagendid; kinnisvara omamine; eetri ja raadio ning televisiooni saateülekandejaamade valdamine ja käitamine; Satelliitülekande Korporatsioonis aktsiate omamine; telefoniliinide ja telegraafiteenuste haldamine; veealuste kaablisüsteemide haldamine; maa ja loodusressursside kasutamine; riiklike maavarade kaevandamine; ning meresõiduteenused ja meresõiduga seotud teenindus.

2. Ameerika Ühendriikide Valitsus säilitab õiguse teha või säilitada piiratud erandeid enamsoodustusrežiimi suhtes vastavalt artikli II lõigule 1, allpool toodud majandusharudes ja valdkondades:

kinnisvara omamine; riiklike maavarade kaevandamine; meresõiduteenused ja meresõiduga seotud teenindus; ja Ameerika Ühendriikide Valitsuse väärtpaberite esmane turg.

3. Eesti Vabariigi Valitsus reserveerib õiguse teha või säilitada piiratud erandeid riikliku käsitle suhtes vastavalt artikli II lõikele 1, allpool toodud majandusharudes ja valdkondades:

pangandus, kaasa arvatud laenu- ja hoiuinstitutsioonid; valitsuse dotatsioonid; valitsuse kindlustus- ja laenuprogrammid; kinnisvara omamine; maa ja loodusvarade kasutamine; riigi- ja munitsipaalvara esmane omandamine Eesti Vabariigilt ja tema haldusüksustelt denatsionaliseerimise ja privatiseerimise käigus.